

Tiercé Ladbroke SA
mod
Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber

»Annullationssøgsmål — afvisning af en klage — artikel 86 —
relevant marked — kollektivt dominerende stilling —
afslag på meddelelse af en licens til transmission —
artikel 85, stk. 1 — forbud mod retransmission«

Retten dom (Anden Udvidede Afdeling) af 12. juni 1997 II - 927

Sammendrag af dom

1. *Institutionernes retsakter — begrundelse — pligt — rækkevidde — Kommissionens beslutning om afvisning af en klage over overtrædelse af konkurrencereglerne — henvisning til en skrivelse i medfør af artikel 6 i forordning nr. 99/63
(EF-traktaten, art. 190; Rådets forordning nr. 17, art. 3; Kommissionens forordning nr. 99/63, art. 6)*
2. *Konkurrence — dominerende stilling — relevant marked — afgrænsning — kriterier
(EF-traktaten, art. 86)*

3. *Konkurrence — dominerende stilling — relevant marked — geografisk afgrænsning — kriterier*
(EF-traktaten, art. 86)
4. *Konkurrence — dominerende stilling — intellektuelle ejendomsrettigheder til lyd og billede fra hestevæddeløb — ingen direkte eller indirekte udnyttelse af rettighederne på markedet i en medlemsstat — afslag på at meddele et væddeløbselskab licens for denne stats område — misbrug — foreligger ikke*
(EF-traktaten, art. 86)
5. *Konkurrence — aftaler — intellektuelle ejendomsrettigheder — udøvelse — meddelelse af en elicens — konkurrencebegrænsning — betingelser*
(EF-traktaten, art. 85, stk. 1)
6. *Konkurrence — aftaler — konkurrencebegrænsning — begreb — afslag fra parterne i en aftale på at meddele en tredjemand licens på udnyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder*
(EF-traktaten, art. 85, stk. 1)

1. Spørgsmålet, om en fællesskabsretsakt opfylder begrundelsespligten i henhold til traktatens artikel 190, afhænger af arten af den pågældende retsakt og den sammenhæng, hvori den er vedtaget. Således er kravene til begrundelse af en beslutning meget lempeligere, såfremt en person har været nært inddraget i forarbejdet til beslutningen og således kender grundene til, at administrationen ikke har fundet at kunne imødekomme hans anmodning.

klagen blev afvist, således at klageren kan gøre sine rettigheder gældende for Fællesskabets retsinstanser, og disse kan foretage deres prøvelse af beslutningens lovlighed.

I denne forbindelse er en beslutning fra Kommissionen, hvorved den afviser en klage over overtrædelse af konkurrence-reglerne, tilstrækkeligt begrundet, når den — uden udtrykkeligt at gentage dem — henviser til de argumenter, der var anført i en skrivelse til klageren i medfør af artikel 6 i forordning nr. 99/63, og dermed tilstrækkeligt klart angiver grundene til, at

2. Med henblik på anvendelsen af traktatens artikel 86 omfatter det relevante marked for et produkt eller en tjenesteydelse de produkter eller tjenesteydelser, som er substituerbare med eller i tilstrækkeligt omfang kan erstatte produktet eller tjenesteydelsen, hvorved der ikke alene skal tages hensyn til deres objektive karakteristika, som bevirker, at de er særligt egnede til at opfylde forbrugernes vedvarende behov, men også til konkurrencevilkårene og efterspørgsels- og udbudsstrukturen på det pågældende marked.

3. Efter opbygningen af traktatens artikel 86 beror definitionen af det geografiske marked, ligesom definitionen af produktmarkedet, på en økonomisk vurdering. Det geografiske marked kan defineres som det område, hvor alle de pågældende erhvervsdrivende er undergivet konkurrencevilkår, der objektivt set er ens eller tilstrækkeligt ensartede.

4. For så vidt som det geografiske marked for lyd og billede fra hestevæddeløb er opdelt i særskilte nationale markeder, og hestevæddeløbsselskaberne i en medlemsstat A, som hverken direkte eller indirekte udnytter deres intellektuelle ejendomsrettigheder på markedet i en medlemsstat B, afslår at give et væddemålsselskab i medlemsstat B licens på lyd og billede fra de væddeløb, som de afholder, er dette afslag ikke en forskelsbehandling mellem de erhvervsdrivende på markedet i stat B og kan ikke anses for at medføre nogen konkurrencebegrænsning på dette marked. Afslaget kan heller ikke betragtes som et misbrug, blot fordi agenturer, der driver virksomhed på markedet i en tredje stat C, råder over lyd og billede som omhandlet, såfremt der ikke er konkurrence mellem væddeløbsagenturerne i staterne B og C.

Selv hvis det måtte antages, at væddeløbsselskabernes tilstedeværelse på markedet for lyd og billede i stat B ikke var en afgørende omstændighed med henblik på anvendelsen af traktatens artikel 86, kunne et sådant afslag kun være omfattet af forbuddet i denne bestemmelse, hvis

det vedrørte et produkt eller en tjenesteydelse, der enten fremtræder som afgørende for udøvelsen af hovedvirksomheden vedrørende modtagelse af væddemål, i den forstand, at der ikke findes noget faktisk eller potentielt alternativ, eller som et nyt produkt, som måske forhindres i at komme på markedet, selv om der er en særlig, konstant og regelmæssig efterspørgsel fra forbrugernes side. I denne forbindelse er tv-udsendelse af hestevæddeløbene, selv om den udgør en supplerende, eller endog ønskværdig tjenesteydelse, der tilbydes spillerne, ikke i sig selv nødvendig for udøvelsen af hovedvirksomheden vedrørende modtagelse af væddemål.

5. Den omstændighed, at indehaveren af en intellektuel ejendomsret har givet en enkelt licenshaver eneret på en bestemt medlemsstats område og har forbudt, at der meddeles underlicenser i en bestemt periode, er ikke i sig selv tilstrækkelig til at fastslå, at kontrakten må betragtes som genstand for, middel til eller resultat af en ved traktaten forbudt aftale. Imidlertid kan udøvelsen af en intellektuel ejendomsret ligesom udøvelsen af den overdragede ret, der følger af den, i en bestemt økonomisk eller retlig sammenhæng, som fører til en betydelig begrænsning af den pågældende virksomhed eller fordrejer konkurrencen på markedet, under hensyn til markedets særlige forhold være omfattet af forbuddet i traktatens artikel 85, stk. 1.

6. Forbuddet i traktatens artikel 85, stk. 1, omfatter alle aftaler mellem virksomhe-

der, alle vedtagelser inden for sammenlutninger af virksomheder og alle former for samordnet praksis, som har til formål eller til følge at begrænse den konkurrence, som deltagerne heri udøver eller kunne udøve med hinanden, men også den konkurrence, som kunne udspille sig imellem en af deltagerne og tredjemand.

Heraf følger, at en aftale mellem to eller flere virksomheder med det formål at forbyde, at der meddeles tredjemand licens til at udnytte intellektuelle ejendomsrettigheder, ikke falder uden for anvendelsesområdet for traktatens artikel 85, stk. 1, blot fordi ingen af parterne i aftalen har meddelt en tredjemand en sådan licens på det relevante marked, og dette ikke medfører nogen begrænsning af tredjemands aktuelle konkurrencemæssige stilling.

Selv om et sådant afslag, når der ikke er nogen aktuel konkurrence på det relevante marked, ganske vist ikke kan anses for at være diskriminerende og dermed for at kunne være omfattet af traktatens artikel 85, stk. 1, litra d), må det således antages, at den aftale, der har dette afslag som genstand, kan have til følge at begrænse en potentiel konkurrence på det relevante marked, eftersom den fratager den enkelte part i aftalen den frie adgang til at kontrahere direkte med en tredjemand og herved meddele denne licens vedrørende udnyttelsen af sine intellektuelle ejendomsrettigheder og på denne måde optage konkurrence med de andre parter i aftalen på det relevante marked. En sådan aftale kunne endvidere bevirke en »begrænsning af eller kontrol med ... afsætning« og/eller en »opdeling af markeder«, jf. traktatens artikel 85, stk. 1, litra b) og c).